

Memo

Opdrachtgever: gemeente Noordwijkerhout

projectnummer:

Aan: commissie MER

Van: Tanja Casimir

Onderwerp: Beantwoording vragen commissie m.e.r. over MER Buitengebied Noordwijkerhout

Datum: 04-02-2016

De commissie m.e.r. heeft tijdens en na het bezoek aan de gemeente Noordwijkerhout de volgende aanvullende vragen gesteld:

1. De beoordeelde documenten, waaronder het MER, geven een onvoldoende beeld van de aantallen en de actuele omvang van de bollenteeltbedrijven. Daardoor is ook onduidelijk welke theoretische ruimte voor groei het plan biedt, met name voor het aanleggen van (verwarmde) ondersteunende kassen. In potentie zou die groei kunnen leiden tot toenemende emissie en depositie, met voor de natuur mogelijk significante gevolgen. Inzicht in de potentiële groei en de eventuele gevolgen ontbreekt.
2. Het MER moet de cumulatieve gevolgen van de onderscheiden onderdelen van het plan beschrijven. De beschrijving van de cumulatieve gevolgen van stikstofemissies voor de natuur beperkt zich nu tot de gevolgen van de veeteelt- en glastuinbouwbedrijven. De bijdrage van Dunimar en de eventuele bijdrage van de bollenteeltbedrijven (zie vorige punt) ontbreekt nu. Deze bijdragen dienen te worden meegenomen in een totaalberekening met Aerius over de wijziging in de depositie door alle emissietoenames die het bestemmingsplan maximaal mogelijk maakt.
3. Tijdens het bezoek werd gevraagd naar meer informatie over de waterkwaliteit.

In deze memo geven wij aanvullende informatie ten aanzien van deze drie punten.

1. Actuele omvang agrarische bedrijven

Gevraagd is om het aantal bedrijven in beeld te brengen.

In het MER zijn in het hoofdstuk landschap de bouwvlakken in beeld gebracht in combinatie met de aanwezige panden. Dit geeft een ruimtelijk beeld van de verdeling van bouwvlakken over het plangebied en de huidige bebouwing binnen de bouwvlakken. In deze aanvulling wordt daarom volstaan met de cijfermatige gegevens:

- Het totale oppervlak met de bestemming Agrarisch - Bollenteelt (1 en 2) omvat circa 1220 ha.
- Binnen deze bestemming zijn 216 bouwvlakken aanwezig met een totaal oppervlak van 178 ha. Dit betreft deels aan elkaar gekoppelde bouwvlakken.
- Binnen 162 bouwvlakken is de bouw van ondersteunend glas mogelijk.
- Het oppervlak huidige bebouwing bedraagt circa 82 ha.

- In het plangebied zijn twee veehouderijen aanwezig: een paardenhouderij en een koeienbedrijf. In het MER(par. 2.3) is een kaartje opgenomen met de ligging van de veehouderij-bedrijven.
- In het plangebied zijn 12 bedrijven aanwezig waar kassen aanwezig zijn en/of gebouwd mogen worden. De ligging van deze bedrijven is in het MER aangegeven op kaart (par. 2.3). Het huidige en maximale oppervlak is hieronder opgenomen

Locatie	Huidig Oppervlakte (m ²)	Maximaal oppervlakte (m ²)
't Hoogtlaan 15	4.557	10.000
Boekhorsterweg 3	3562	10.000
Boekhorsterweg 6a	10.000	10.000
Herenweg 160	7.010	10.000
Herenweg 214	2906	6.537
Herenweg 230a	0	4.024
Maandagsewetering 194	11.713	11.713
Pilarenlaan 77	5149	9.346
Robijnslaan 41	3.847	10.000
Robijnslaan 46	10.513	10.513
Schippersvaartweg 26	5.589	9.187
Westeinde 32	11.273	11.273

2. Stikstofdepositie ten gevolge van Dunimar en ondersteunend glas.

Voor de invloed van Dunimar en van ondersteunend glas zijn aanvullende berekeningen uitgevoerd.

Ten aanzien van ondersteunend glas zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- alle bouwvlakken zijn geselecteerd waar ondersteunend glas is toegestaan.
- Per bouwvlak is uitgegaan van de maximale bouw van 3000 m² ondersteunend glas, tenzij het oppervlak van het bouwvlak minder is. In dat geval is het oppervlak van het bouwvlak meegenomen. Daarbij is dus uitgegaan van een worstcase waarbij al het ondersteunende glas verwarmd wordt.
- De bouwvlakken van minder dan 1000 m² zijn niet meegerekend, omdat de realisatie van ondersteunend, verwarmd glas in een dergelijk klein bouwvlak niet reëel wordt geacht.

Naast de nieuwe berekeningen is de eerder uitgevoerde berekening opnieuw uitgevoerd met de nieuwe versie van Aerius. Met de Aerius-berekening wordt het hoogste projectverschil in beeld gebracht: dit betreft de hoogste toename van de stikstofdepositie ten opzichte van de huidige situatie op enig punt binnen een Natura 2000 gebied. De Aeriusberekeningen zijn toegevoegd als bijlage.

Uit de Aeriusberekeningen komt naar voren dat:

- Maximale invulling van de bouwvlakken van grondgebonden agrarische bedrijven en de glastuinbouwbedrijven in het N2000-gebied Kennemerland Zuid leidt tot een hoogste projectverschil van 37,05 mol/ha/jr N.

- De individuele bijdrage van Dunimar leidt tot een hoogste projectverschil van 0,32 mol/ha/jr N. Dit is een iets andere uitkomst dan in de Voortoets was opgenomen, veroorzaakt door gebruikmaking van een ander rekenmodel, maar dit leidt niet tot een andere conclusie. De totale stikstofdepositie ten gevolge van Dunimar bedraagt 0,75 mol-ha-jr N. Hiermee is de ontwikkeling niet vergunningplichtig.
- De ontwikkeling van Dunimar in cumulatie met de maximale ontwikkeling van veehouderijen en glastuinbouw leidt tot een bijdrage aan het hoogste projectverschil van slechts 0,01 mol/ha/jr N.
- Een maximale invulling van het gebied met ondersteunend verwarmd glas, in cumulatie met de hiervoor genoemde uitbreiding van veehouderijen, glastuinbouw en Dunimar, leidt tot een hoogste projectverschil van 38,84 mol/ha/jr N. De bijdrage van het ondersteunend glas aan het hoogste projectverschil bedraagt dus 1,79 mol/ha/jr N. In het kader van de per 1 juli 2015 ingevoerde PAS regeling is ook in de overbelaste gebieden een toename van 0,05 mol N/ha/jaar toelaatbaar. Daarboven zijn deposities niet zonder meer toelaatbaar. Om een beter inzicht te krijgen of individuele ontwikkelingen kunnen leiden tot een stikstofdepositie, die groter is dan 0,05 mol, is een afzonderlijke berekening uitgevoerd voor de effecten van 1 bouwvlak dat zeer dicht tegen het Natura 2000 gebied aan ligt. Hieruit komt naar voren dat de realisatie van verwarmd ondersteunend glas op deze locatie leidt tot een stikstofdepositie ter plaatse van het Natura 2000 gebied van 0,23 mol/ha/jr. Om deze reden wordt voorgesteld in het bestemmingsplan een aanvullende regeling op te nemen waarmee wordt vastgelegd dat verwarmd ondersteunend glas uitsluitend is toegestaan indien kan worden aangetoond dat deze ontwikkeling past binnen de ruimte die hiervoor binnen het PAS wordt geboden (0,05 mol).

3. Waterkwaliteit

Watersysteemkwaliteit en ecologie

Het waterschap 'Hoogheemraadschap van Rijnland' is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het oppervlaktewater. Om deze reden verricht het waterschap regelmatig metingen om de waterkwaliteit te controleren. Deze metingen laten zien hoe het met de waterkwaliteit in het watersysteem gesteld is en hoe de waterkwaliteit zich in de tijd ontwikkelt. Het verrichten van deze metingen naar de kwaliteit van het water is overigens een wettelijke plicht voor het waterschap. Deze plicht komt onder andere voort uit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW).

De KRW gaat uit van de stroomgebiedsbenadering en de Europa-brede aanpak om de chemische en ecologische waterkwaliteit te verbeteren. Het beheergebied van het waterschap is onderdeel van het stroomgebied Rijn-West.

Het waterschap bemonstert maandelijks op ruim 120 plaatsen in het beheergebied oppervlaktewateren om de kwaliteit te controleren. Na analyse in een laboratorium worden de resultaten getoetst aan landelijke en Europese normen. De informatie die met de metingen verzameld wordt, laat zien hoe het met de waterkwaliteit en ecologie in het watersysteem gesteld is en hoe zich dit in de tijd ontwikkelt.

Uit de metingen blijkt dat de kwaliteit van het water in het plangebied onder druk staat. De oorzaken voor deze druk zijn verschillend van aard en niet allen relevant voor het PlanMER. In het kader van het bestemmingsplan zijn de volgende aspecten van belang en vervolgens toegelicht:

- hoge concentraties gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten (meststoffen);
- verzilting.

Hoge concentraties gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten

Te hoge concentraties gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten (fosfaat) in het oppervlaktewater veroorzaken een slechte waterkwaliteit. Uit de afbeelding 'Waterkwaliteit fosfor in plangebied Bestemmingsplan Buitengebied Noordwijkerhout' blijkt de slechte waterkwaliteit in het plangebied. Van de acht meetpunten in het plangebied geven er drie een kleine verbetering van de kwaliteit aan (kleine trend).

Nutriënten

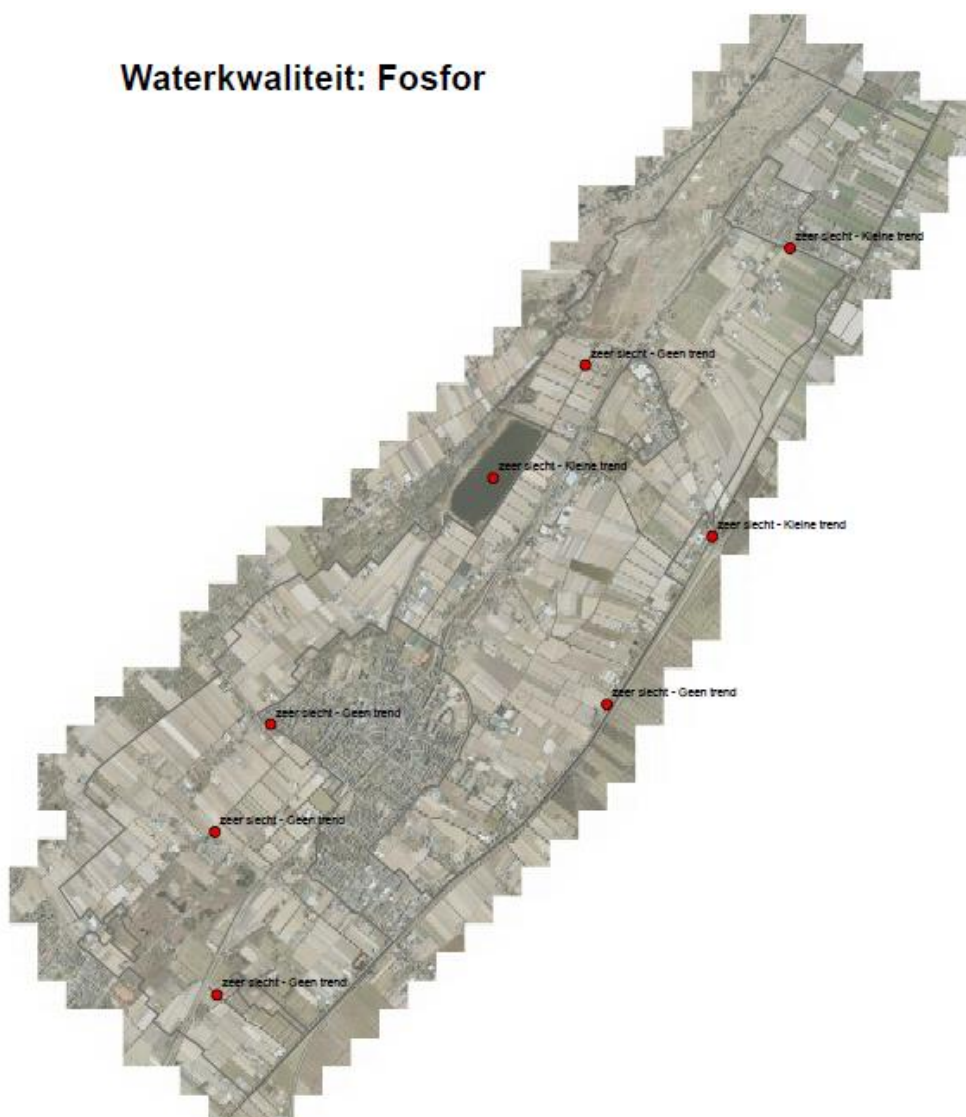
Het hoogheemraadschap van Rijnland heeft in 2015 een studie gepubliceerd waarin antwoord is gegeven op de bijdrage van nutriënten in de kwaliteit van het oppervlaktewater:

1. hoe groot is de P belasting voor een representatief bollenperceel?
2. welke (nieuwe) maatregelen kunnen worden genomen om hier iets aan te doen?

Uit de studie blijkt dat in het algemeen kan worden gesteld dat bij de bron de hoogste nutriëntenconcentraties voorkomen. Hierdoor kunnen nutriënten het meest effectief bij de bron verwijderd worden. De inzet beperkt zich, uit kosten oogpunt dan wel tot een beperkt aantal bronnen.

De onderzochte maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren door middel van vermindering van nutriënten zijn alle effectgerichte maatregelen. Er kunnen echter ook brongerichte of procesgerichte maatregelen worden toegepast. Een voorbeeld hiervan is het gebruik van fosfaatarme organische meststoffen.

Waterkwaliteit: Fosfor

Afbeelding 'Waterkwaliteit fosfor in plangebied Bestemmingsplan Buitengebied Noordwijkerhout'

Uitkomst van de studie is dat zowel bron- als effectgerichte maatregelen nodig zijn om de waterkwaliteit op dit punt te verbeteren. Het verschil in bijdrage tussen de voorgestelde maatregelen kan echter per gebied variëren door de verschillen in de typen bronnen. Het gaat hierbij voornamelijk om verschillen in de bijdrage door kwel en de bodemvoorraad. Uit een voorbeeldstudie naar de invloed van kwel, uitgevoerd voor een bollengebied in Noord-Holland (Van Boekel, 2011) is gebleken dat de verdeling van de herkomst van P over verschillende bronnen sterk verschilt per gebied (bollengebied, droogmakerij, laagveengebied). In deze studie komt het overgrote deel van de P-belasting in het bollengebied via antropogene bronnen en minder als gevolg van kwel. Voor wat betreft de bodemvoorraad met nutriënten dient geconstateerd te worden dat er in de bodem van de bollenstreek reeds een grote voorraad fosfaat aanwezig is die in de afgelopen decennia is opge-

bouwd. Ook wanneer de bronnen van fosfaat nu weggenomen zouden worden, zou deze voorraad nog lange tijd bijdragen aan de belasting van het oppervlaktewater.

Voor wat betreft het aspect gewasbeschermingsmiddelen geldt dat als gewasbeschermingsmiddelen in normoverschrijdende concentraties in het water voorkomen, dat slecht is voor de waterkwaliteit én het behoud van een effectief middelenpakket.

Zowel het gebruik van meststoffen als de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen kunnen niet met behulp van een bestemmingsregeling direct beïnvloed worden.

Gewasbeschermingsmiddelen

Evenmin beschikt het waterschap over instrumenten om agrariërs en kwekers te verbieden gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten te gebruiken. Het schap ondersteunt ondernemers wel bij het verantwoord gebruik ervan met behulp van regelgeving, emissieroutes en waterkwaliteitsproblemen. Ook onderzoekt het schap samen met de ondernemers de mogelijke emissiereducerende maatregelen. Een voorbeeld hiervan is de 'Toolbox Emissiebeperving' dat praktische maatregelen bevat om emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar het water te verminderen.

Verzilting

Verzilting is het geleidelijk toenemen van het zoutgehalte van het water, onder andere door zoute kwel (opwelling uit de diepere ondergrond). Indicatoren voor verzilting zijn een elektrisch geleidend vermogen (EGV) en het meten van het chloridegehalte. In het algemeen geldt voor chloride een norm van 200 mg Cl⁻/l. Voor EGV bestaan geen normen. Bloembollen hebben baat bij lage Chloride/EGV-waarden. In het plangebied (zie afbeelding 'Waterkwaliteit fosfor in plangebied Bestemmingsplan Buitengebied Noordwijkerhout') is door Rijnland het chloridegehalte op acht plaatsen gemeten. Uit deze metingen blijkt dat op alle punten de waarde goed tot zeer goed is. Bovendien wordt geconstateerd dat de concentratie op enkele meetpunten afneemt (kleine trend). Op de overige meetpunten blijkt de concentratie gelijk te blijven (geen trend).

Waterkwaliteit: Chloride

Afbeelding 'Waterkwaliteit chloride in plangebied Bestemmingsplan Buitengebied Noordwijkerhout'

Effecten van het ontwerpbestemmingsplan op het aspect waterkwaliteit Water

Voor wat betreft het gebruik van de gronden voor de bollenteelt blijft het bestaande areaal gelijk. In de Intergemeentelijke Structuurvisie is met zes gemeenten in de regio de afspraak vastgelegd het bestaande minimale areaal 1^e klas bollengrond van 2.625 hectare te handhaven. In het geval de gronden gebruikt gaan worden voor andere doeleinden, dient de afname elders in het gebied te worden gecompenseerd. Het gebruik van de gronden met een agrarische bestemming, zal daarmee feitelijk niet veranderen door vaststelling van dit bestemmingsplan. Het bestemmingsplan staat een intensivering van het grondgebruik echter ook niet in de weg. Dit zou kunnen leiden tot een toename van de uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater en in de bodem. Het bestemmingsplan is gericht op het ordenen van functies. Nu het gebruik

als bollenteeltgebied een vaststaand feit is, ligt het nemen van maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren eerder op het pad van het waterschap. Daarnaast is er natuurlijk al wetgeving in het milieuspoor die hier op ziet. Op grond van het Activiteitenbesluit is bijvoorbeeld sprake van teeltvrije zones langs oppervlaktewater. In deze zones is het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen niet toegestaan.